

נייר עמדה שיתופי תחום הדעת: ספרות חמ"ד

מהו נייר עמדה?

במשימה זו יתבקשו התלמידים לכתוב בשיתוף פעולה נייר עמדה על נושא/סוגיה/דילמה שבחרו מתוך היצירה הנלמדת (נובלה של עגנון/דרמה) במשימה זו התלמידים יעבדו בזוגות. אם מספר התלמידים בכיתה הוא אי-זוגי, אחד הצוותים ימנה שלושה תלמידים.

שלבי ביצוע המשימה

המשימה מורכבת מארבעה שלבים:

שלב 1 – היכרות עם המשימה: הכרת הנדרש במשימה ובשלביה השונים; הכרת הקריטריונים שעל פיהם יוערך התוצר הסופי; צפייה בתוצר לדוגמה.

שלב 2 – תכנון: תכנון שלבי ביצוע המשימה; בחירה והצגה בראשי פרקים של הנושא/הסוגיה/הדילמה; בחירה והצגה בראשי פרקים של עמדה (בעד/נגד/פרשנות); ציון והצגת מושגים; הצגה וסיווג של מקורות; הגשה למורה של ראשי הפרקים, המושגים והמקורות.

שלב 3 – טיוטה: הרחבת ראשי הפרקים שהוגשו בשלב 2 ועריכת שינויים נדרשים בהתאם להערות המורה בשלב 2; כתיבת תוכן לפשרה המוסכמת; הגשה למורה של טיוטת המשימה.

שלב 4 – הגשה סופית: כתיבה, עריכת שינויים נדרשים בהתאם למשוב המורה בשלב 3 והגשה של התוצר הסופי ומבדק/משוב אישי (רפלקציה),

התוצר "נייר עמדה שיתופי" מחולק לכמה חלקים, ובהם חלקים שיתופיים, שבהם חברי הצוות עובדים יחד, וכן חלקים אישיים, שבהם כל חבר צוות עובד לבד:

1. תיאור הנושא/הסוגיה/הדילמה (שיתופי)
2. הצגת העמדות השונות: בעד ונגד או שתי פרשנויות (כמספר חברי הצוות) (אישי)
3. הפשרה המוסכמת (שיתופי)
4. מושגים (אישי + שיתופי)
5. מקורות (אישי + שיתופי)
6. מבדק / משוב אישי (רפלקציה) (אישי)

פירוט חלקי התוצר "נייר עמדה שיתופי":

תיאור הנושא/הסוגיה/הדילמה (שיתופי)

חלק זה הוא שיתופי: כל חברי הצוות יכתבו אותו יחד.

- חברי הצוות יבחרו נושא/סוגיה/דילמה מהיצירה הנלמדת. נושא זה יהיה הבסיס לתוכן נייר העמדה שיכתבו (לאחר שאישר המורה את הנושא שבחרו).
- חברי הצוות יכתבו כותרת לנייר העמדה בהלימה ליצירה הנלמדת. על כותרת זו להציג את הקונפליקט העומד במרכז נייר העמדה.
- חברי הצוות יציגו את הנושא/הסוגיה/הדילמה שבחרו באופן ברור, מהימן ומפורט.
- חברי הצוות יציגו מושגים ספרותיים שונים ורלוונטיים, כמספר חברי הצוות - כל תלמיד יציג מושג אחד לפחות. חברי הצוות יקשרו את המושגים לנושא/לסוגיה/לדילמה.
- חברי הצוות יציגו ויסווגו מקורות ספרותיים רלוונטיים, שונים ומהימנים, מלבד היצירה עצמה, לתיאור הנושא/הסוגיה/הדילמה, כמספר חברי הצוות - כל תלמיד יציג מקור אחד לפחות. חברי הצוות ינמקו מדוע לדעתם מקורות אלה מהימנים ורלוונטיים למשימה. חברי הצוות ישלבו את המקורות בהצגת הנושא/הסוגיה/הדילמה על ידי הוספת מראי מקום מלאים ומפורטים.

המלצה: חלק זה יהיה בהיקף של כ-250-450 מילים.

הצגת העמדות השונות (אישי)

חלק זה הוא אישי. כל תלמיד יכתוב אותו בנפרד.

- כל תלמיד בצוות יבחר עמדה (בעד/נגד או פרשנות). על כל חבר צוות לבחור עמדה/פרשנות שונה.
- אם הצוות מונה שלושה חברים, שני חברי צוות יציגו את העמדה "בעד" והשלישי יציג את העמדה "נגד" או להפך או לחלופין, כל חבר צוות יציג פרשנות אחרת. על הנימוקים של חברי הצוות להיות שונים זה מזה.
- כל תלמיד בצוות יציג באופן ברור, מהימן ומפורט את עמדתו ושני נימוקים התומכים בעמדה שבחר (בעד/נגד או פרשנות א/פרשנות ב).
- כל תלמיד בצוות יציין שני מושגים ספרותיים שונים לפחות, הרלוונטיים לנימוקים לעמדתו - מושג אחד לכל נימוק. על מושגים אלה להיות שונים מהמושגים השיתופיים. התלמיד ישלב ויקשר את המושגים לנימוקים.
- כל תלמיד בצוות יציג ויסווג שני מקורות שונים לפחות, מלבד היצירה עצמה, שהם מהימנים ורלוונטיים לנימוקים לעמדתו - מקור אחד לכל נימוק. לפחות אחד מן המקורות הוא מקור ספרותי. על מקורות אלה להיות שונים מהמקורות השיתופיים. התלמיד ינמק מדוע לדעתו המקורות מהימנים ורלוונטיים למשימה. התלמיד ישלב את המקורות בהצגת העמדה על ידי הוספת מראי מקום מלאים ומפורטים.

המלצה: חלק זה יהיה בהיקף של כ-200-400 מילים.

הפשרה המוסכמת (שיתופי)

חלק זה הוא שיתופי: כל חברי הצוות יכתבו אותו יחד.

- חברי הצוות יערכו דיון משותף. הם יקשיבו לעמדות/לפרשנויות השונות של שאר חברי הצוות, וישקלו מחדש את עמדותיהם.
- חברי הצוות יזהו ויציגו את הנקודות המוסכמות על כולם ואת הנקודות שאין עליהן הסכמה.
- חברי הצוות ינסחו יחד פשרה מוסכמת המשקפת הן את הנקודות המוסכמות על כל חברי הצוות, הן את הנקודות שאין עליהן הסכמה. ניסוח הפשרה יכול להיות תהליכי לכלל הנימוקים שהוצגו במשימה.
- חברי הצוות יסבירו את ההשלכות ו/או את נימוקי הפשרה.
- חברי הצוות יציגו ערך רלוונטי אחד הנובע מהיצירה הנלמדת, שעזר להם לגבש את הפשרה המוסכמת, ויסבירו כיצד ערך זה רלוונטי לנושא/לסוגיה/לדילמה וכיצד הוא עזר להם לגבש את הפשרה המוסכמת.
- חברי הצוות יכתבו באופן ברור, מהימן ומפורט את הפשרה המוסכמת.

חברי הצוות יוכלו לערוך את החלק הזה החל בשלב 3.

המלצה: חלק זה יהיה בהיקף של כ-250-450 מילים.

מושגים (אישי + שיתופי)

חברי הצוות יציגו מושגים ספרותיים רלוונטיים, גם לחלקים האישיים וגם לחלקים השיתופיים של המשימה. חברי הצוות יקפידו לשלב ולקשר כל מושג ספרותי לתוכן של הקטע הרלוונטי:

מושג שיתופי:

- מושג שחברי הצוות מתייחסים אליו בחלקים השיתופיים במשימה (תיאור הנושא/הסוגיה/הדילמה; הפשרה המוסכמת).
- חברי הצוות יצינו מושגים ספרותיים שונים ורלוונטיים כמספר חברי הצוות – כל תלמיד יציין מושג אחד לפחות. חברי הצוות ישלבו ויקשרו את המושגים לתיאור הנושא/הסוגיה/הדילמה ולפשרה המוסכמת. כמו כן הם יקשרו ערך לתוכן הפשרה המוסכמת, ויסבירו כיצד ערך זה תרם לבחירת הפשרה המוסכמת.
- המערכת תשייך אוטומטית מושגים אלה לכל חברי הצוות.

מושג אישי:

- מושג ספרותי שכל חבר צוות בנפרד מתייחס אליו בחלקים האישיים במשימה (העמדה – בעד/נגד או פרשנויות).
- על כל חבר צוות לציין שני מושגים ספרותיים אישיים (שונים), הרלוונטיים לנימוקים לעמדתו - מושג אחד לכל נימוק. על התלמיד לשלב ולקשר את המושגים בהצגת הנימוקים.
- על מושגים אלה להיות שונים מהמושגים השיתופיים.
- המערכת תשייך אותם אוטומטית, לפי זהות המשתמש.

מקורות (אישי + שיתופי)

חברי הצוות יציגו וישלבו מקורות רלוונטיים שונים ומהימנים, גם לחלקים האישיים וגם לחלקים השיתופיים של המשימה.

מקור שיתופי:

- מקור ספרותי שחברי הצוות מתייחסים אליו בחלקים השיתופיים של המשימה (תיאור הנושא/הסוגיה/הדילמה; הפשרה המוסכמת).
- על כל חבר צוות להציג מקור ספרותי שיתופי מהימן אחד לפחות, הרלוונטי לביסוס תיאור הנושא/הסוגיה/הדילמה.
- המערכת תסמן אוטומטית שמקורות אלה שייכים לכלל חברי הצוות.

מקור אישי:

- מקור שכל חבר צוות בנפרד מתייחס אליו בחלקים האישיים במשימה (העמדה – בעד/נגד או פרשנויות).
- כל חבר צוות יציג שני מקורות אישיים לפחות, שונים ומהימנים, הרלוונטיים לביסוס הנימוקים לעמדה/לפרשנות שלו (מקור אחד לכל נימוק).

- לפחות אחד מן המקורות האישיים הוא מקור ספרותי.
- על המקורות אלה להיות שונים מהמקורות השיתופיים.
- המערכת תשייך אותם אוטומטית, לפי זהות המשתמש.

מקורות - כללי:

- עבור כל מקור המצורף לרשימת המקורות כל חברי הצוות ימלאו את כל הסעיפים המוגדרים ברכיב ניהול המקורות וינמקו מדוע לדעתם המקורות מהימנים ורלוונטיים למשימה.
- לאחר שחברי הצוות יגישו את המשימה, ידרג המורה את רמת הרלוונטיות והמהימנות של כל המקורות: גבוהה, בינונית או נמוכה.
- חברי הצוות ישלבו את המקורות בפסקאות הרלוונטיות במשימה על ידי הוספת מראי מקום מלאים ומפורטים.
- מומלץ לחברי הצוות להימנע מהוספת מראי מקום למקורות שהמורה דירג את הרלוונטיות ו/או המהימנות שלהם ברמה נמוכה.

מבדק/משוב אישי (רפלקציה) (אישי)

חלק זה הוא אישי - כל תלמיד יכתוב אותו בנפרד.

במסגרת ההגשה הסופית של שלב 4, כל חבר צוות יתבקש לערוך שיחה עם בוט, שהיא חלק בלתי נפרד מהמשימה. שיחה זו תפתח במערכת רק לאחר שכל חברי הצוות הגישו את עבודתם במסגרת שלב 4 או לחלופין – עם הגעת מועד ההגשה האחרון שקבע המורה – המוקדם שבהם. מרגע זה יוקצב לחברי הצוות פרק זמן של שלוש יממות (72 שעות) להתחיל את ביצוע המבדק/המשוב האישי. בתום פרק הזמן הזה תיחסם בפני חברי הצוות הגישה לביצוע המבדק/המשוב האישי והם לא יוכלו עוד לבצעו.

הערה: השיחה עם הבוט נערכת בדיבור. יש לוודא מראש שהציוד הנדרש קיים, וכי התלמיד נמצא בסביבה שקטה המאפשרת ביצוע תקין של המבדק/המשוב האישי.

בתחילת השיחה יציג הבוט את עצמו ויסביר את אופן ביצוע המבדק/המשוב האישי. בסיום ההסבר יתבקשו התלמידים לאשר שהבינו את ההנחיות ושהם מוכנים להתחיל. אישור זה יגרום לפתיחת המבדק/המשוב האישי בפועל.

המבדק מוגבל בזמן (המערכת תידע מראש מהו פרק הזמן העומד לרשותם). השיחה תתנהל במבנה של שאלות ותשובות.

השאלות הן בשני תחומים:

- שאלות תוכן – שאלות הקשורות בנושא העבודה שהגישו התלמידים. מטרתן לוודא שהם הבינו והפנימו את הרעיונות המרכזיים ולמדו את הידע שעליו התבססה העבודה.
- שאלות משוב אישי – שאלות שמטרתן לאפשר לתלמידים לשתף בתחושותיהם ובחווייתיהם בנוגע לתהליך שעברו: מה למדו, באילו קשיים נתקלו, באילו אסטרטגיות השתמשו וכדומה.

באמצעות שיחה זו נבחנת לא רק איכות התוצר הסופי, אלא גם עומק ההבנה האישית של התלמידים ויכולתם להתבונן באופן ביקורתי ומשמעותי על תהליך הלמידה שעברו.

המיומנויות המרכזיות שהתלמידים ירכשו בעת ביצוע המשימה הן:

- אוריינות לשונית
- אוריינות מידע והערכה
- חשיבה ביקורתית
- מודעות חברתית - עבודת צוות

רעיונות לנושאים למשימה:

אנטיגונה / סופוקלס:

- דמותו של קראון
- חוק מול מוסר
- המשפחה מול המדינה
- הגאווה ומחיריה – היסטוריה או אקטואליה?
- סוף טראגי – האם זו גבורה?

בית בובות / הנריק איבסן

- עזיבתה של נורה – המעשה הנכון?
- מימוש עצמי או הקרבה לטובת המשפחה?
- זיוף החתימה של נורה - חוק המדינה מול מוסר אישי
- אמת מול שקר – האם השקר תמיד אסור?
- האם האדם חופשי או כבול במוסכמות החברה?
- האם יש הבדלים מהותיים בין גבר לאישה?
- מוסר וחוק – האם יכול להיות ניגוד ביניהם?

תהילה / ש"י עגנון

- סיפור היסטורי או סיפור רלוונטי?
- האם אפשר לתקן?
- האם הבנים משלמים על חטאי האבות?
- חסידות מול התנגדות
- האם תהילה אחראית לעונשים שבאו עליה?